

Transformational Leadership Affecting School Effectiveness of Schools under The Pathumthani Primary Education Service Area Office 1

Phatthararat Saiphongsri^{1*} and Ganratchakan Lertamornsak¹

¹ Department of Educational Administration, Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: Phatthararat.sai@gmail.com

ABSTRACT

This article aimed (1) to study the transformational Leadership of school administrators under the Pathumthani Primary Education Service Area Office 1; (2) to study the effectiveness of school administration under the Pathumthani Primary Education Service Area Office 1; and (3) to study the transformational leadership affecting school administration efficiency of schools under the Pathumthani Primary Education Service Area Office 1. The study used quantitative research methods. The sample was administrators and teachers in schools under the Pathumthani Primary Education Service Area Office 1, 328 people, used a questionnaire to collect data. Analyzed data from frequency, percentage, mean, standard deviation and enter multiple regression analysis. The result of the study found that Transformational Leadership of school administrators under the Pathumthani Primary Education Service Area Office 1 was high level. The effectiveness of school administration under the Pathumthani Primary Education Service Area Office 1 was high level. And Transformational leadership in creating prestige, Inspiration, and intellectual stimulation positively affected the effectiveness of school administration under the Pathumthani Primary Education Service Area Office 1, had a predictive power of 91.50 %.

Keywords: Transformational Leadership, School Administrator, School Administration, Effectiveness of Schools

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ภัทรรัตน์ ไทรพองศรี^{1*} และ กัญญารักษ์การย์ เลิศอมรศักดิ์¹

¹ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: Phatthararat.sai@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 (2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ (3) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 328 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ Stepwise Multiple regression analysis ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างบารมี ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการกระตุ้นปัญญา ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา ในทางบวก โดยมีอำนาจการพยากรณ์ ร้อยละ 91.50

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ผู้บริหารสถานศึกษา, การบริหารสถานศึกษา, ประสิทธิผลของสถานศึกษา

© 2023 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

การศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาบุคลากรภายในประเทศให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญในการจัดการศึกษา เพื่อให้การศึกษาของประเทศไทยมีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุดของตนเอง มีความรู้และทักษะที่แข็งแกร่งเหมาะสม เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนระดับสูงขึ้นไป และการดำรงชีวิตในอนาคต (อมรรัตน์ เตชะนอก, 2563) โดยมีโรงเรียนเป็นสถาบันทางการศึกษาที่จะต้องดำเนินการด้านการศึกษาให้กับนักเรียน มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้บริหารจัดการ คอยกำกับ ติดตาม และดูแลการดำเนินการด้วยการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย หลักการของโรงเรียน ร่วมกับองค์คณะบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้วนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องพยายามที่จะดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องของการจัดการศึกษาหลายๆ ประการ เช่น หลักสูตร ครูผู้สอน นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ เป็นต้น ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ความพยายามที่จะดำเนินการทุกอย่างที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยให้เกิดผลผลิต คือนักเรียนที่มีคุณภาพในที่สุด

ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญต่อการดำเนินงานที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาคือแกนนำในการขับเคลื่อนสถานศึกษาและผู้นำนโยบายของรัฐไปสู่การปฏิบัติ โดยมีบทบาทหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้การปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความราบรื่น โดยทั่วไปคุณลักษณะ

ผู้บริหารที่ดีจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดีมีปฏิภาณไหวพริบดี มีบุคลิกภาพดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถโน้มน้าวจิตใจ มีความเข้าใจบุคคลทั่วไป มีความอดทนและมีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ดี ประสานงานได้ดี มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและมีความยุติธรรม ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกที่ก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งการเรียนรู้และนวัตกรรม รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางการศึกษา (ธีรศักดิ์ สารสมศรี, ไพรวลัยโคตรระตะ และ ชวนคิด มะเสนะ, 2563) ในการขับเคลื่อนสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับการบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากสภาพแวดล้อมขององค์การทั้งภายในและภายนอกมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีทั้งชนิดฉับพลันมีลักษณะรุนแรงและค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งยากแก่การคาดการณ์ ดังนั้นสถานศึกษาจึงจะต้องมีผู้นำที่มีความสามารถเพื่อนำองค์การ ให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ซึ่งการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงคือ ผู้นำที่มีกระบวนการทำงานที่มีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานทั้งในด้านการความเชื่อ ทศนคติ คุณธรรม เพื่อให้การทำงานและผู้ร่วมงานเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการพัฒนาศักยภาพและความสามารถให้สูงขึ้นและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะเป็นพลังชนิดหนึ่งที่สามารถก่อให้เกิดการขับเคลื่อนกลุ่มคนและระบบองค์การไปสู่เป้าประสงค์ (อรรถธรณ์ ภทรดาเนินสุข, 2564) ทั้งนี้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นหน่วยงานที่มีเป้าหมายสำคัญในการขับเคลื่อนขับเคลื่อนคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเป็นมืออาชีพเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้เรียน สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2564) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำนโยบายของรัฐไปสู่การปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องมีบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมในการบริหารสถานศึกษา เพื่อก่อให้เกิดการบริหารจัดการองค์การอย่างมีประสิทธิภาพและผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา เพื่อผู้บริหารสถานศึกษาและครู สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปพัฒนาภาวะการเปลี่ยนแปลงของตนเองให้มีประสิทธิผลมากขึ้น และประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา รวมถึงเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพการศึกษาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนที่โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 102 โรงเรียน โดยแยกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 127 คน ครู จำนวน 1,681 รวมเป็น 1,808 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนที่โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งเป็นกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Taro Yamane, 1973) จากนั้นปรับกลุ่มตัวอย่างใหม่เป็น 328 คน และทำการเทียบสัดส่วนได้ผู้บริหาร จำนวน 23 คน และครู จำนวน 305 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องรวมทั้งหลักการ และวิธีการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยตลอดจนกำหนดกรอบแนวความคิดการวิจัย โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2 ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร บทความและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม

2.3 กำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถามให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย และดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง

2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อนำไปปรับปรุงในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

2.5 ทำการปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้เสนอแนะ

2.6 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)

2.7 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อทำการตรวจสอบอีกครั้งแล้วนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

โดยประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสอบถามในเรื่อง ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

3. สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การศึกษามีความสมบูรณ์ได้มีวิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมจาก การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งต่างๆ ทั้งตำรา เอกสาร และผลการศึกษาวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.2 ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ของกลุ่มเป้าหมาย และรับกลับคืนมาด้วยตนเอง ดำเนินการตรวจสอบความเรียบร้อย เพื่อให้แน่ใจว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ ครบถ้วน ซึ่งได้กลับมาครบตามจำนวน 328 ชุด และสามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

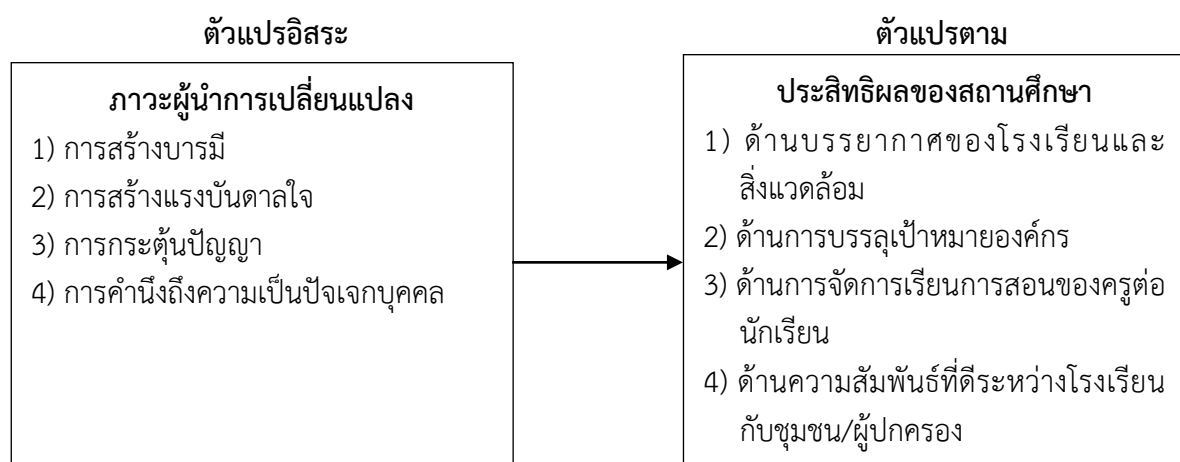
5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อประยุกต์ใช้เป็นตัวแปรในการศึกษาวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.40) เมื่อแยกพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างบารมี มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.42) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีระดับความคิดเห็นมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.43) ด้านการกระตุ้นปัญญา มีระดับความคิดเห็นมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.45) และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีระดับความคิดเห็นมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.39)

2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.38) เมื่อแยกพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบรรยากาศของโรงเรียนและสิ่งแวดล้อม มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.48) ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูต่อนักเรียน มีระดับความคิดเห็นมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.40) ด้านความสัมพันธ์ที่ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน/ผู้ปกครองมีระดับความคิดเห็นมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.43) และด้านการบรรลุเป้าหมายองค์กร มีระดับความคิดเห็นมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.46)

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างบารมี ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการกระตุ้นปัญญา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาในทางบวก โดยมีอำนาจการพยากรณ์ ร้อยละ 91.50 ($R^2_{adj} = 0.915$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติ 0.05

สมการสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา ในรูปสมการคะแนนดิบ

$$Y = 0.515 + 0.314(X_3) + 0.283(X_1) + 0.274(X_2)$$

และสามารถสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z(y) = 0.376(X_3) + 0.312(X_2) + 0.308(X_1)$$

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นการปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างบารมี (X_1) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_2) และด้านการกระตุ้นปัญญา (X_3) ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา (Y) ในทางบวก โดยมีอำนาจการพยากรณ์ ร้อยละ 91.50 ($R^2_{adj} = 0.915$) และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 0.11049

อภิปรายผล

ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านการสร้างบารมี มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีระดับความคิดเห็นมาก ด้านการกระตุ้นปัญญา มีระดับความคิดเห็นมาก และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีระดับความคิดเห็นมาก ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จะมีแนวโน้มการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น (John P. Kotter, 1996) เนื่องจากผู้บริหารมีทักษะที่จำเป็นต่อการนำบุคลากรให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อีรศักดิ์ สารสมศรี, ไพรวลัย โคตรระตะ และ ขวนคิด มะเสนา (2563) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 และพบว่า สภาพภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านบรรยากาศของโรงเรียนและสิ่งแวดล้อม มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูต่อนักเรียน มีระดับความคิดเห็นมาก ด้านความสัมพันธ์ที่ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน/ผู้ปกครอง มีระดับความคิดเห็นมาก และด้านการบรรลุเป้าหมายองค์กร มีระดับความคิดเห็นมาก ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงการที่สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ที่กำหนดได้เป็นอย่างดี (รัตน จั่วแหลม, 2563) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทิพย์งค์ รักษาสิน, ลินดา นาคโพรย และ สายฝน เสกขุนทด (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก, ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการสร้างแรงบันดาลใจส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างบารมี ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการกระตุ้นปัญญาส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา ในทางบวก แสดงให้เห็น

ถึงข้อดีของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ผู้บริหารสถานศึกษาพึงมีเพราะเป็นผลดีต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังเกตได้จากระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่แสดงความคิดเห็นในระดับมากทั้งตัวแปรอิสระ (ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง) และตัวแปรตาม (ประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา) โดยสังเกตจากการส่งผลทางบวกซึ่งแสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถามเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล สอดคล้องกับผลการศึกษานาตยา ทับยาง (2563) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กับการปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ใหม่

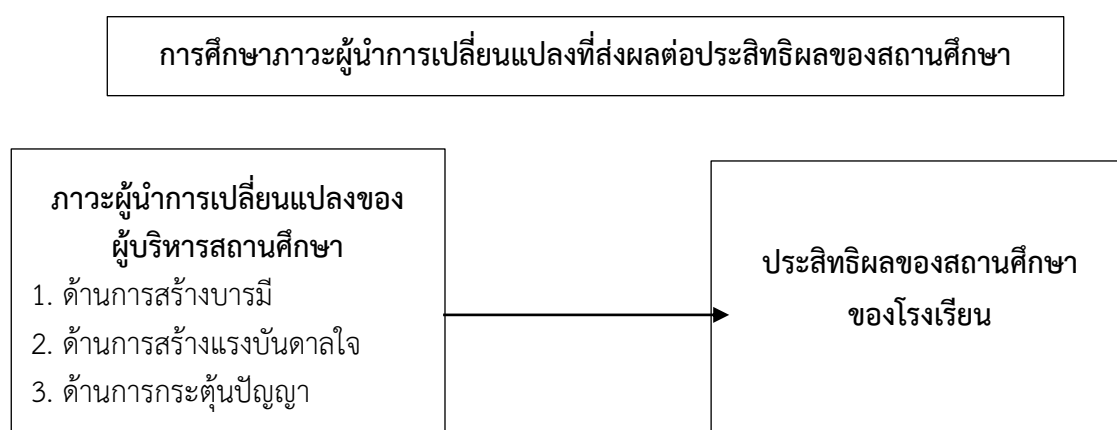
การศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1” ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนได้ด้วยเงื่อนไข 3 ประการ ได้แก่

1. ด้านการสร้างบารมี คือการที่ผู้นำสถานศึกษามีความมุ่งมั่นตั้งใจและทุ่มเทในการปฏิบัติงานตามภารกิจ โดยไม่ใช้อำนาจในการบังคับ แต่ใช้ความดีและการกระทำจนก่อให้เกิดการเป็นผู้นำทางจิตใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความไว้วางใจ และเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเองตลอดจนสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานของตนเองและกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานให้กับผู้ร่วมงานในสถานศึกษาของตนเองได้

2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ คือการที่ผู้นำสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ตามมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ตามรู้สึกว่าได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรนั้น ซึ่งผู้นำจะต้องคอยกระตุ้นให้ผู้ตาม มีความกล้าแสดงออก มีความกระตือรือร้น กระตุ้นจิตสำนึกให้มีความคิดที่ดีในการทำงาน ก่อให้เกิดความรู้สึกว่าพวกเขาเป็นส่วนสำคัญและมีคุณค่า และผู้นำที่ดีจะต้องคอยสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ตามตลอดเวลา เมื่อทำงานตามเป้าหมายที่สถานศึกษาได้วางไว้

3. ด้านการกระตุ้นปัญญา คือการที่ผู้นำสถานศึกษาแสดงออกผ่านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการบริหารงาน ให้ผู้ตามมีความพยายามต้องการหาแนวทางใหม่ๆ มาแก้ปัญหาในหน่วยงานเพื่อหาข้อสรุปใหม่ที่ดีกว่าเดิม และผู้นำจะเปิดโอกาสให้ผู้ตามแสดงความคิดเห็นและเหตุผล ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาของผู้ร่วมงานทุกคน การกระตุ้นทางปัญญเป็นส่วนที่สำคัญของการพัฒนาความสามารถของผู้ตามในการที่จะตระหนักเข้าใจและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นครู มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี โดยระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับมาก และมีระดับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างบารมี ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการกระตุ้นปัญญา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา ในทางบวก โดยมีอำนาจการพยากรณ์ ร้อยละ 91.50 ($R^2_{adj} = 0.915$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างบารมี ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และ ด้านการกระตุ้นปัญญาส่งผลในทางบวกต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรนำแนวคิดทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ให้เกิดบทบาทของการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา เพราะจะเป็น การส่งผลดีต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา ส่วนด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาอาจให้ความสำคัญรองลงมา เนื่องจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างไม่ได้มีทิศทางการแสดงความคิดเห็นในแนวทางเดียวกัน และไม่ได้ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรเพิ่มเติมตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลให้ละเอียดครอบคลุมข้อมูลของครู และผู้บริหารสถานศึกษามากขึ้น เช่น ขนาดของสถานศึกษา ประสบการณ์ของผู้บริหาร เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ไปจนถึงประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาอย่างเห็นได้ชัด

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและ ประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบบริบทพื้นที่และหาแนวทางการรักษาหรือพัฒนา ระดับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

2.3 ควรมีการถอดบทเรียนภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่มีประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาเป็นที่ประจักษ์ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาอื่นๆ นำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาของตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- ทิพย์งค์ รักษาสิน, ลินดา นาคโปรย และ สายฝน เสกขุนทด. (2564). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์*, 4(4), 31-47.
- ธีรศักดิ์ สารสมักร, ไพรวลัยโคตรระตะ และ ชวนคิด มะเสนะ. (2563). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. ใน *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 5 “การวิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Research to Make A CHANGE)”* (น. 348-358). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชธานี.
- นตยา ทับยาง. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 3(2). 44-63.

- พิมพ์ลักษณ์ จันทวงศ์. (2557). แบบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของนักวิชาการศึกษา สังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใน จังหวัดอุดรธานี. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี).
- รัตนา จ้าวแหลม. (2546). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยตามแนวทางปฏิรูปครู ในทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสาธิตสังกัดสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. (2564). แผนพัฒนาการศึกษาระยะ 3 ปี พ.ศ. 2564-2565. สืบค้น 8 กันยายน 2565. จาก <http://ptt1.go.th/home/?p=2888>.
- อมรรัตน์ เตชะนอก. (2563). การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารมหาจุฬานาครพรรคน, 7(9), 1-9.
- อรรธรณ ภัทรดำเนินสุข. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูกับแรงจูงใจในการ ปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2. (ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- John P. Kotter. (1996). *Leading Change*. Boston: Harvard Business School Press.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper. & Row.

